

מיצ"ב תשס"ט

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית

חלק ב' - נתוני אקלים וסביבה פדגוגית

כסלו תש"ע ▪ נובמבר 2009

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

קריית הממשלה, דרך מנחם בגין 125, תל-אביב 67012 ▪ טל' 03-7632888, פקס. 03-7632889

אתר: <http://rama.education.gov.il>

דוא"ל: rama@education.gov.il

תוכן עניינים

3	פתח דבר
5	חלק ב' - נתוני אקלים וסביבה פדגוגית
5	הקדמה
6	דיווחי תלמידים
6	תחושה כללית כלפי בית הספר
8	יחסים בין מורים ותלמידים
10	מעורבות באירועי אלימות
13	התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
15	תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם
17	בדיקת שיעורי הבית על ידי המורים
19	הזמן המוקדש להכנת שיעורי בית
21	היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
23	דיווחי מורים
23	שביעות הרצון של המורים מבית הספר
25	סיבות שמורים מייחסים לחוסר הצלחה של תלמידים בלימודים
27	סיכום הממצאים
29	נספחים

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) פועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" - מדידה המיועדת לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה, תוך הלימה ליעדים הלימודיים ולחזון הבית-ספרי. התפיסה המובילה של ראמ"ה היא שמבחינים אינם מטרה לכשעצמה, אלא כלים בשירות הלמידה. כחלק מתפיסה זו, הרואה בבית הספר את מוקד העשייה החינוכית, עודכנה בשנת תשס"ז מתכונת ההערכה הארצית, והיא משלבת הערכה פנימית (מיצ"ב פנימי) לצד הערכה חיצונית (מיצ"ב חיצוני). פרטים נוספים על מתכונת ההערכה ניתן למצוא באתר ראמ"ה: <http://rama.education.gov.il>

מבחני הישגים במיצ"ב נועדו לבחון באיזו מידה עומדים תלמידי בית הספר היסודי ותלמידי חטיבת הביניים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: **מדע וטכנולוגיה, אנגלית, שפת-אם (עברית/ערבית), ומתמטיקה**, בשתי דרגות כיתה: ה' ו-ח'. בשפות-אם נערכה בחינה גם בכיתה ב'.

החל משנת תשס"ז חולקו בתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים לארבע קבוצות שוות ומייצגות של בתי ספר, המכונות "אשכולות". כל אשכול בתי ספר נבחר כך שייצג את כלל בתי הספר בארץ. **בשנת תשס"ט** הועברו מבחני המיצ"ב החיצוני בבתי הספר השייכים לאשכולות ג' ו-א'. בתי ספר **באשכול ג'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **מדע וטכנולוגיה ואנגלית**, ובמיצ"ב הפנימי בשפת-אם (ערבית/עברית) ובמתמטיקה. בתי ספר **באשכול א'** נבחנו במיצ"ב החיצוני במקצועות **שפת-אם ומתמטיקה**, ובמיצ"ב הפנימי במקצועות מדע וטכנולוגיה ואנגלית. בתי ספר באשכולות ב' ו-ד' נבחנו בכל ארבעת המקצועות במיצ"ב הפנימי. הבחינות התקיימו במהלך חודש מאי 2009.

על מנת לאפשר **השוואה רב-שנתית** של ציוני המיצ"ב, הנהיגה ראמ"ה החל משנת תשס"ז, **מערך כיוול** סטטיסטי של ציוני המבחנים המתרגם את הציונים בכל שנה לסולם חדש - **סולם מיצ"ב רב-שנתי**. מטרת סולם חדש זה היא לאפשר השוואה תקפה של הישגים במבחני המיצ"ב לאורך השנים. **שנת הבסיס** להשוואה הרב-שנתית נקבעה להיות **תשס"ח**. סולם המיצ"ב הרב שנתי נקבע כך שבשנת הבסיס (תשס"ח) הציון הממוצע של כל תחום דעת הוא **500**, וסטיית התקן היא **100**.

ממצאי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב נועדו לספק תמונת מצב המתקבלת מהתשובות לשאלונים שהועברו לתלמידים ומהראיונות שנערכו עם המורים והמנהלים במהלך החודשים פברואר-אפריל 2009, בבתי ספר השייכים **לאשכולות א' ו-ג'**. בשנת תשס"ז עודכנו והורחבו השאלונים כדי שאפשר יהיה להפיק מהם מידע מקיף ורלוונטי על המימדים החשובים בתחום זה. מימדים אלה נקבעו בהתבסס על מספר מקורות: תובנות שעלו בקבוצות מיקוד עם מורים ומנהלים, דיונים עם הגורמים המוסמכים במטה משרד החינוך, היועצות עם חוקרים מהאקדמיה, וסקירה של ספרות עדכנית.

בימים אלה מופצים דוחות המיצ"ב למנהלי בתי הספר שתלמידיהם השתתפו במיצ"ב החיצוני לקראת סוף שנה"ל תשס"ט. דוח המיצ"ב הבית-ספרי מספק למנהל ולצוות המורים מערכת מדדים המסייעים בקביעת יעדים בית-ספריים לשם בקרה, ניטור התהליך הלימודי והקצאת משאבים. הדוח הבית-ספרי מורכב משני חלקים: **מבחני הישגים, ואקלים וסביבה פדגוגית**. לצד דיווח הישגים הלימודיים של בית הספר, מופיעים בדוח הבית-ספרי נתונים לגבי שלוש קבוצות השוואה רלוונטיות: **כלל התלמידים שנבחנו בארץ**; **כלל התלמידים שנבחנו בבתי ספר דוברי אותה שפת-אם**; ו**כלל התלמידים שנבחנו בבתי ספר מרקע חברתי-כלכלי דומה**. בסוף הדוח הבית-ספרי מוצעים מספר נושאים המכוונים להעמקה בקריאת הנתונים ולדיון בבית הספר. המיצ"ב נועד לשרת בראש ובראשונה את בית הספר, וכדי שזה יוכל לקבל תמונה מקיפה על כל התחומים, רצוי כי המנהל יצרף לנתוני הדוח הבית-ספרי, המתמקד במיצ"ב החיצוני, גם את התובנות מניתוח ממצאי המיצ"ב הפנימי ומכלי הערכה פנים בית-ספריים אחרים.

מערך המיצ"ב בכללותו ודוחות המיצ"ב הבית-ספריים והדוחות המערכתיים הנלווים אליהם (הדוח הארצי, הדוחות המחוזיים והרשותיים, הדוחות לפי תחום דעת, ניתוחי פערים ועוד) הינם פרי עבודה מקצועית, מאומצת וקפדנית של **צוות ראמ"ה** ועמו שותפים רבים: **ועדות היגוי** בכל תחום דעת (שכללו את המפמ"ר או נציגו, אנשי אקדמיה, מפקחים, מדריכים ומורים); חברות זכייניות - **מטח** (פיתוח המבחנים), **טלדור** (תפעול המבחנים), **ופילת** (עיבוד הנתונים); **יועצים** ממאגר המומחים של ראמ"ה, וגורמים רבים **במטה המשרד ומחוזותיו**. אני מבקשת להודות באופן אישי לכל אחת ואחד מהעושים במלאכה.

בדוח שלהלן מופיעים נתונים ראשוניים מעיבוד מבחני המיצ"ב (חלק א') ושאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית (חלק ב') לשנת תשס"ט. נתוני ההישגים במבחני תשס"ט מוצגים לצד נתונים משנים קודמות, במטרה לבחון מגמות שינוי לאורך זמן בהישגיהם של תלמידי ישראל. לשם כך, מדווחים הנתונים במונחי סולם המיצ"ב הרב שנתי האמור. ההשוואה הרב שנתית מדווחת ברמה כלל ארצית ובחלוקה לפי מגזרי שפה (דוברי עברית ודוברי ערבית). ההישגים במבחני המיצ"ב **לכיתות ה'** בתשס"ט מושוים להישגים במבחנים אלו בשנים **תשס"ח ותשס"ז**. בכיתות **ח'**, הישגי התלמידים בתשס"ט מושוים להישגים **בתשס"ח בלבד**, זאת בשל שיעורי ההשתתפות הנמוכים במיצ"ב בשנת תשס"ז (כתוצאה משביתות ועיצומים מצד ארגון המורים העל-יסודיים).

בנוסף להשוואות רב שנתיות, מוצגים בדוח ניתוחים של פערים בהישגי תלמידים מקבוצות שונות בחברה הישראלית: חלוקה לפי מגזר שפה (דוברי עברית ודוברי ערבית), חלוקה לפי רקע חברתי-כלכלי, וחלוקה לפי מגדר.

הנתונים מסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית בשנת תשס"ט מדווחים, אף הם, ברמה כלל ארצית ובחלוקה לפי מגזר שפה. בנוסף, הנתונים שהתקבלו משאלוני התלמידים מוצגים בחלוקה לפי שכבות (כיתות ה'-ו' וכיתות ז'-ט'), ונתוני שאלוני המורים מוצגים בחלוקה לפי שלב החינוך (יסודי וחט"ב). דיווח נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית כולל אף הוא השוואה רב שנתית.

אנו תקווה שהתובנות העולות מנתוני המיצ"ב, כמו גם מכלי המדידה וההערכה האחרים שראמ"ה אמונה עליהם, יסייעו למערכת החינוך לאפשר לכל ילדה וילד בישראל למצות את מיטב יכולתם ולסייע לצמצום פערים בחברה הישראלית.

ב ב ר כ ה ,

נ . ב ל ר

פרופ' מיכל בלר

מנכ"לית ראמ"ה

חלק ב' - נתוני אקלים וסביבה פדגוגית

הקדמה

חלק זה מציג תמונת מצב כללית של האקלים והסביבה הפדגוגית בבתי הספר בישראל בשנת הלימודים תשס"ט, כפי שהם נתפסים ומדווחים על ידי תלמידים ומורים.

המידע המוצג בחלק זה מתבסס על שאלונים שהועברו במהלך ינואר-מרץ 2009 ל- 203,661 תלמידי כיתות ה' עד ט' (89% משיבים), ועל 16,127 ראיונות טלפוניים שנערכו עם מחנכים ומורים המלמדים את המקצועות הנבחרים במיצ"ב (שפת אם, מתמטיקה, אנגלית, ומדע וטכנולוגיה) בכיתות א' עד ט' (86% משיבים). בסך הכל, מילאו את השאלונים והתראיינו באמצעות הטלפון תלמידים ומורים מ- 1,073 בתי"ס שהשתתפו השנה במבחני המיצ"ב החיצוני. השאלונים והסקרים פותחו ע"י הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה).

בכל אחד מהנושאים בהם עוסקים השאלונים הוצגו למשיבים מספר היגדים המתארים היבטים שונים של אותו נושא. במרבית המקרים, המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצרכי הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כ**מסכימים עם ההיגד**, וחושב שיעורם (באחוזים).

כמו כן, במרבית התחומים המדווחים, חושב **מדד מסכם** המתאר את התמונה הבית ספרית בתחום שעל הפרק, מעבר להיבטים הספציפיים שלו. המדד המסכם הוא **הממוצע של אחוזי המסכימים** עם ההיגדים השונים המתארים את התחום. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל 100.

לצד ניתוח והצגה של נתוני שנת תשס"ט, בוצע גם ניתוח השוואתי של ההבדלים בין נתוני תשס"ט לנתוני תשס"ח, ובתחומים בהם התאפשרה השוואה לתשס"ז נערכה גם השוואה כזו. בדוח זה מצוינים הבדלים בין השנים, כאשר כאלה אמנם נמצאו.

להלן מוצגים דיווחי התלמידים ואחריהם דיווחי מורים ביחס לשאלות השונות שהוצגו בפניהם. עבור כל נושא המפורט במסמך מוצגים נתוני ההיגדים, ולצדם נתוני המדד המסכם שחושב על בסיסם. הנתונים מוצגים הן בתמונה ארצית מסכמת והן בחלוקה לפי שכבת גיל/שלב חינוך ולפי מגזר שפה. לאחר מכן מוצגת השוואה בין נתוני תשס"ט לנתוני תשס"ח, ובמקומות בהם התאפשר גם לתשס"ז.¹

בקריאת תמונת המצב בתשס"ט, חשוב לזכור כי בעוד שהמדד המסכם מציג תמונה כללית וראשונית של הנושא, ההיגדים מפרטים את היבטיו השונים של אותו נושא. קריאה המשלבת הן את המבט הכללי על התופעה והן את המרכיבים השונים שלה עשויה לסייע להבנה מעמיקה יותר.

¹ בין השנים תשס"ז לתשס"ח נערכו שינויים בחלק מהמדדים כך שלא התאפשרה השוואה ישירה בין התוצאות בשנים אלו באותם מדדים. לאורך הדוח מצוין בעבור כל מדד האם השוואה היא תלת שנתית (תשס"ז- תשס"ח- תשס"ט) או דו-שנתית (תשס"ח- תשס"ט).

דיווחי תלמידים

תחושה כללית כלפי בית הספר

בתרשים מס' 1 מוצגים נתונים אודות תחושה כללית כלפי בית הספר בקרב התלמידים: המדד משקף הנאה מהשהייה בבית הספר ותחושת שייכות אליו.

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
"אני אוהב להיות בבית הספר"
"גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר" *
"טוב לי בבית הספר"

* נוסח היגד זה בשאלון היה "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר", ולצורך הדיווח בדוח זה נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם מופיע בנספח 1.1.

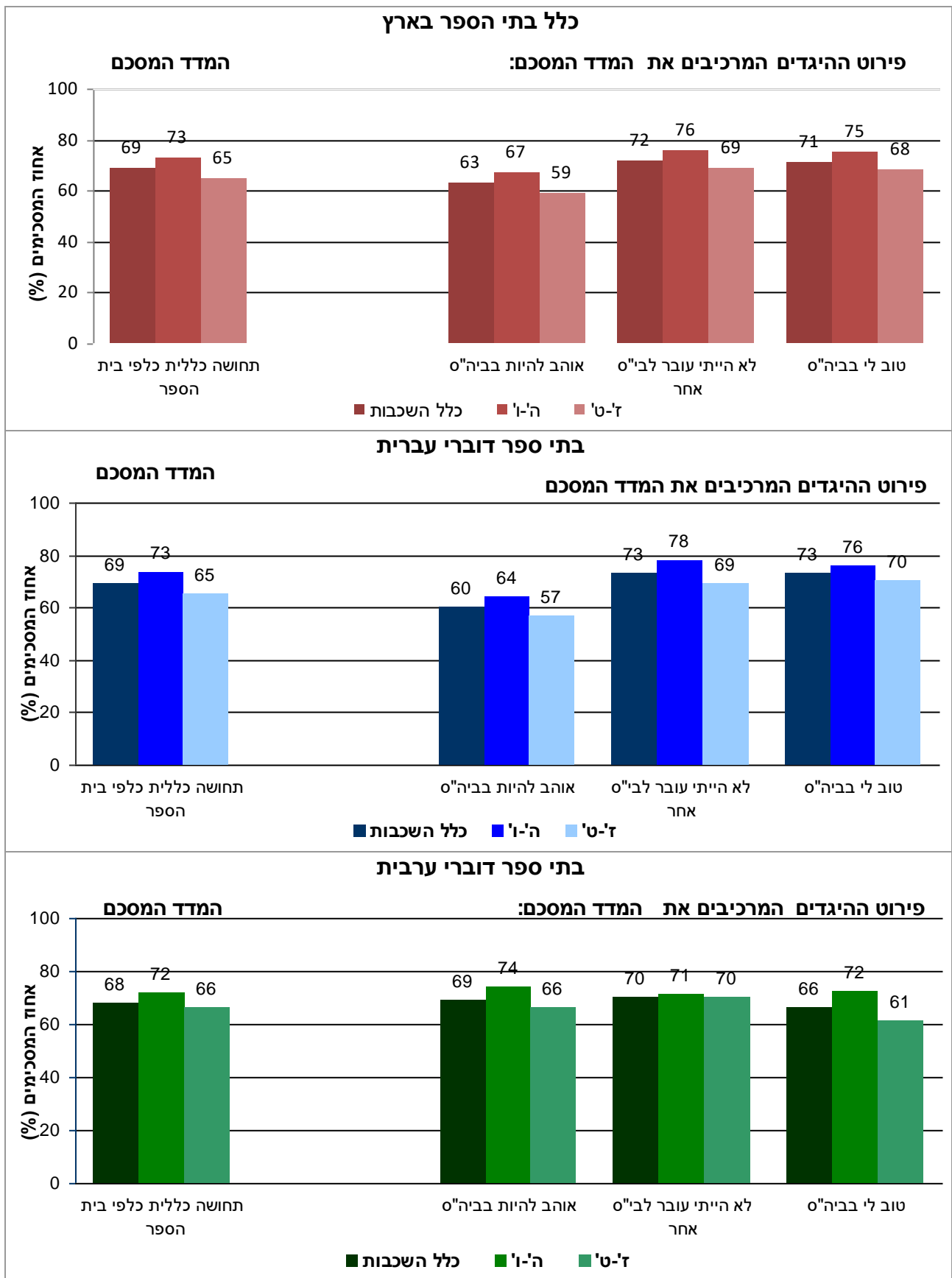
עיון בנתונים בתרשים 1 מעלה כי:

- כשני שלישים מהתלמידים (69%) מדווחים על תחושה כללית טובה כלפי בית הספר.
- תלמידי כיתות ה'-ו' מדווחים על תחושה כללית חיובית יותר (73%) כלפי בית הספר בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט' (65%).
- לא נמצא הבדל בתחושה הכללית כלפי בית הספר בין תלמידים בבתי ספר דוברי עברית לתלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

השוואה בין השנים

- בהשוואה בין השנים תשס"ח ותשס"ט לא נרשם שינוי במדד זה.

תרשים 1: דיווחי התלמידים על תחושה כללית כלפי בית הספר: נתוני המדד המסכם וההיגדים

יחסים בין מורים ותלמידים

בתרשים 2 מוצגים נתונים אודות תפיסות התלמידים את טיב היחסים עם המורים: באיזו מידה יחסים אלה מתאפיינים בעניין, קרבה ואכפתיות, היוצרים אווירה בין-אישית חיובית ומעצימה?

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים
"יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"
"כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
"לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
"לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם מופיע בנספח 1.1.

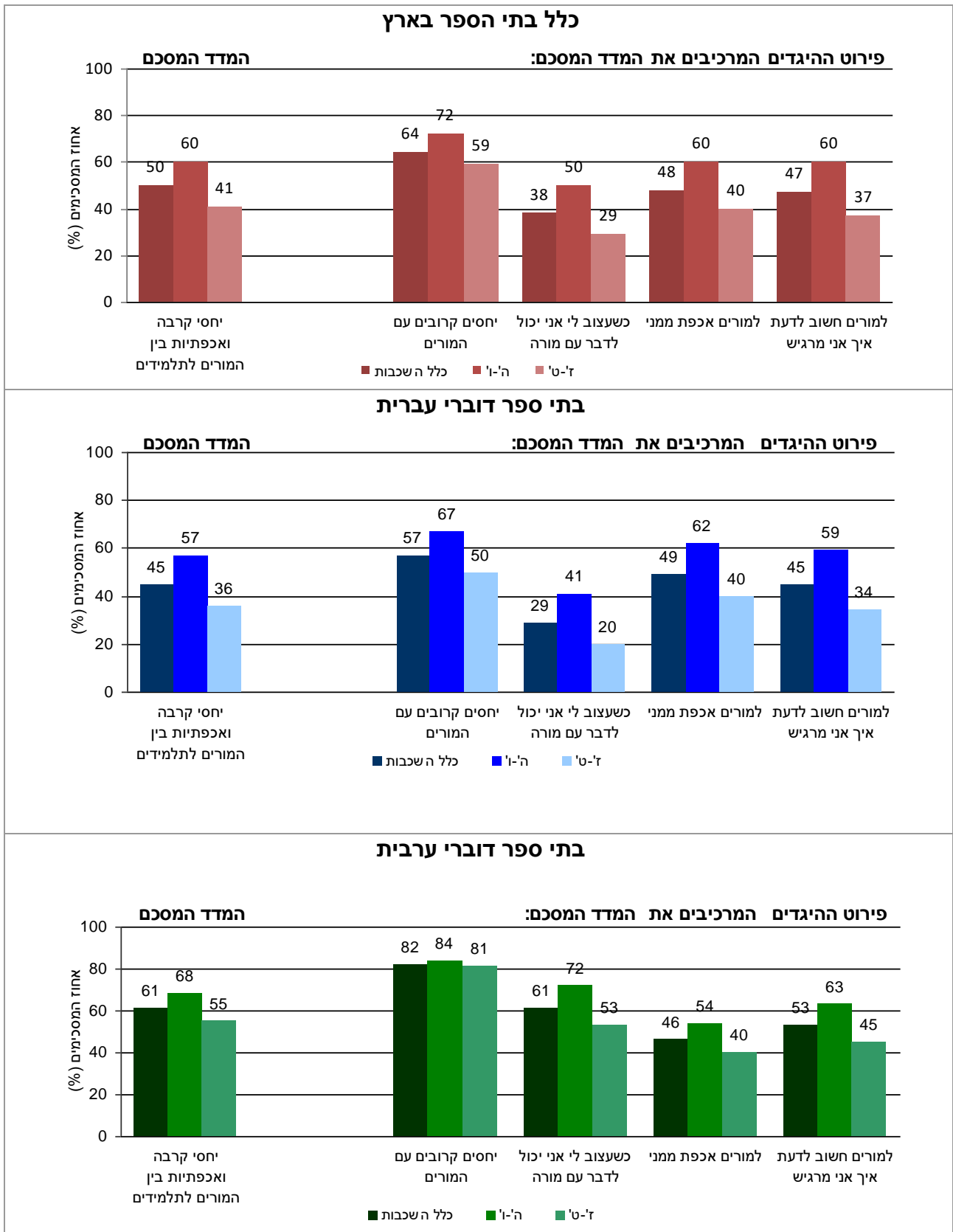
עיון בנתונים בתרשים 2 מעלה כי:

- מחצית מהתלמידים מדווחים כי בינם לבין מוריהם שוררים יחסי קרבה ואכפתיות.
- שיעור גבוה יותר של תלמידי כיתות ה'-ו' (60%) מדווח על יחסי קרבה ואכפתיות עם המורים, בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט' (41%).
- שיעור גבוה יותר של תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית (61%) מדווח על יחסים כאלה עם המורים בהשוואה לתלמידים בבתי ספר דוברי עברית (45%).

השוואה בין השנים

- בהשוואה בין השנים תשס"ח ותשס"ט נרשמה ירידה קלה של 2% באחוז התלמידים בבתי הספר דוברי העברית המדווחים על קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם. לא נרשם שינוי במדד זה בקרב התלמידים בבתי הספר דוברי הערבית.

תרשים 2: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: נתוני המדד המסכם וההיגדים

מעורבות באירועי אלימות

בתרשים 3 מוצגים נתונים מתוך דיווחי התלמידים על מעורבותם באירועים אלימים בבית הספר במהלך החודש שקדם להעברת השאלונים. התלמידים התבקשו לדווח על טווח רחב של אירועים אלימים, מסוגים שונים ובדרגות חומרה שונות, החל מדחיפות ואיומים, דרך הפצת שמועות, חרמות ונידוים, וכלה בפגיעות שכללו שימוש בחפצים או באגרופים².

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: מעורבות באירועי אלימות
אלימות
"בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
"בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
אלימות חמורה
"בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
"בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
"בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
"בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
אלימות עקיפה
"בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
"בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
"בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם מופיע בנספח 1.2.

עיון בנתונים בתרשים 3 מעלה כי:

- השיעור הממוצע של תלמידים המדווחים על מעורבות באירוע אלים מסוג כלשהו פעם אחת או יותר בחודש שקדם להעברת השאלון, עומד על 13%. עם זאת, נרשמה שונות באחוזי המדווחים על פי סוג האלימות ועל פי מגזר שפה:
- **אלימות:** כחמישית מהתלמידים מדווחים כי ספגו מכה/בעיטה או אגרוף (19%), וכשליש מדווחים כי דחפו אותם (33%). שיעור גבוה יותר של תלמידים דוברי עברית מדווח על אירועים אלה בהשוואה לתלמידים דוברי ערבית.
- **אלימות חמורה:** כעשירית מהתלמידים מדווחים על פגיעה ע"י חפץ (7%), מכות חזקות ואיומים (7%) במהלך החודש שקדם להעברת השאלון. מעטים מדווחים על סחיטה באיומים (3%). שיעור גבוה יותר של תלמידים דוברי ערבית מדווח על מעורבות באירועים של אלימות חמורה בהשוואה לעמיתיהם דוברי העברית.
- **אלימות עקיפה:** כעשירית מדווחים כי נפלו קורבן לשמועות (16%), חרמות (8%) ונידוים (16%), יותר בקרב תלמידים דוברי ערבית מאשר בקרב תלמידים דוברי עברית.
- באופן כללי, תלמידי כיתות ה'ו' מדווחים בתדירות גבוהה יותר על מעורבות באירועי אלימות, מכל הסוגים

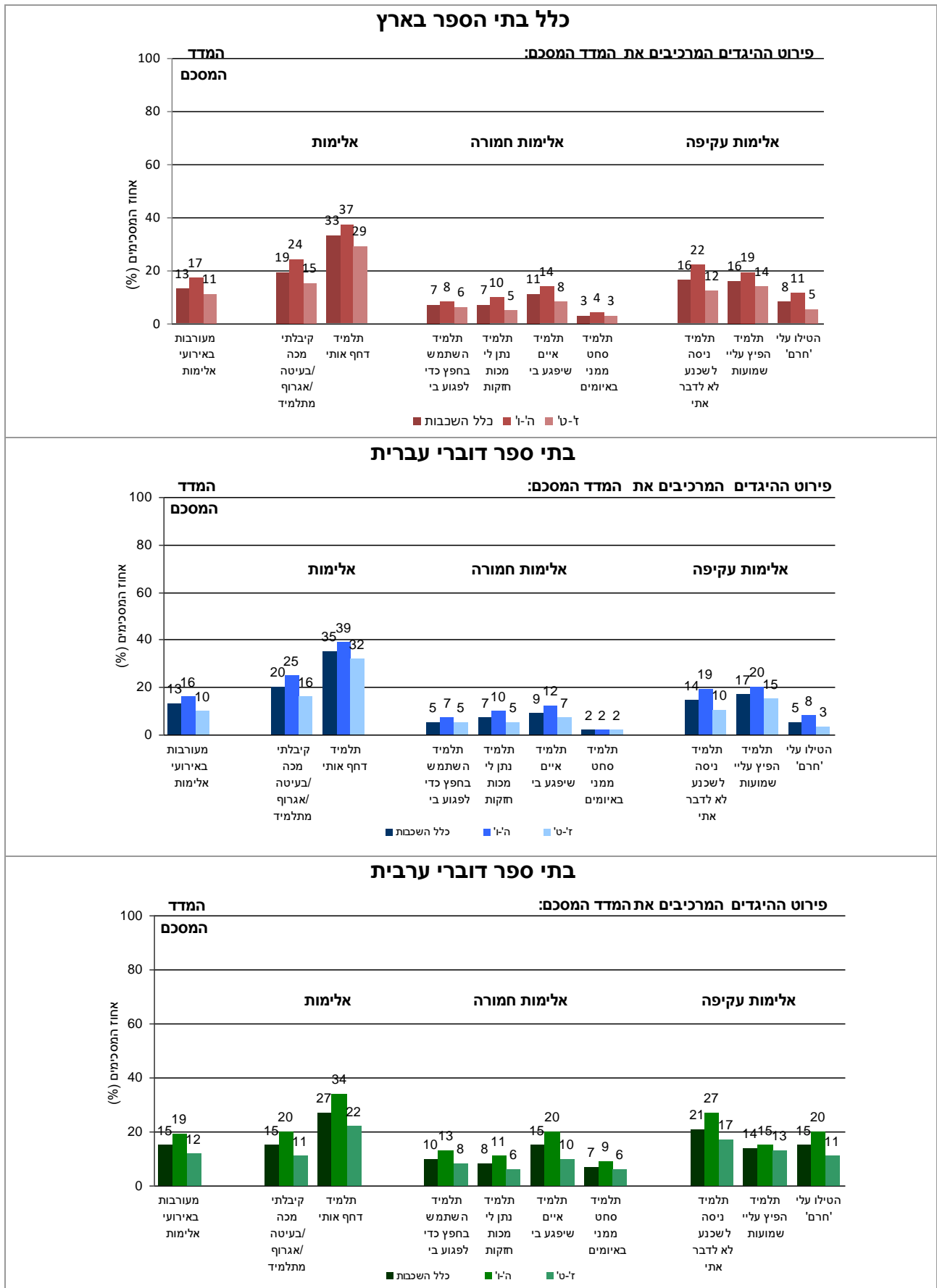
² לפירוט נוסף על נושא זה ראו בבנישתי, ר., חורי-כסאברי, מ. ואסטור, ר. (2005). אלימות במערכת החינוך- דוח מחקר. בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית, האוניברסיטה העברית בירושלים.

השוואה בין השנים³

- השוואה בין נתוני תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט מעלה כי בקרב התלמידים בבתי ספר דוברי הערבית היקף הדיווח אודות המעורבות באירועי אלימות ירד במקצת בין שנת הלימודים תשס"ז לשנת הלימודים תשס"ח (-3%), ונותר ללא שינוי בין השנים תשס"ח ותשס"ט. בקרב התלמידים דוברי העברית לא נראה כי חל שינוי משמעותי בין השנים במדד זה. באופן כללי לא ניתן להצביע על מגמת שינוי בדיווחי תלמידים על מעורבות באירועי אלימות בין השנים תשס"ח ותשס"ט.

³ מדד זה חושב באופן זהה בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ולכן ניתן לערוך עבורו השוואה בשלוש נקודות זמן, ולא רק ב- 2 נקודות זמן כפי שהוצג בחלק מהמדדים האחרים בדוח זה.

תרשים 3: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות במהלך החודש האחרון: נתוני המדד המסכם וההיגדים

התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה

בתרשים 4 מוצגים נתונים מתוך דיווחי התלמידים בדבר התנהגות התלמידים במהלך השיעורים בכיתה: באיזו מידה השיעור מתנהל באווירה נעימה ונינוחה, או האם הוא מתאפיין בחוסר שקט ובמתח שאינם מאפשרים למידה?

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
"לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"
"בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"
"התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
"המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"

* נוסח היגדים אלו בשאלון היה "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד", "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" ו-"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש". לצורך הדיווח בדוח זה נוסחו מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם נמצא בנספח 1.1

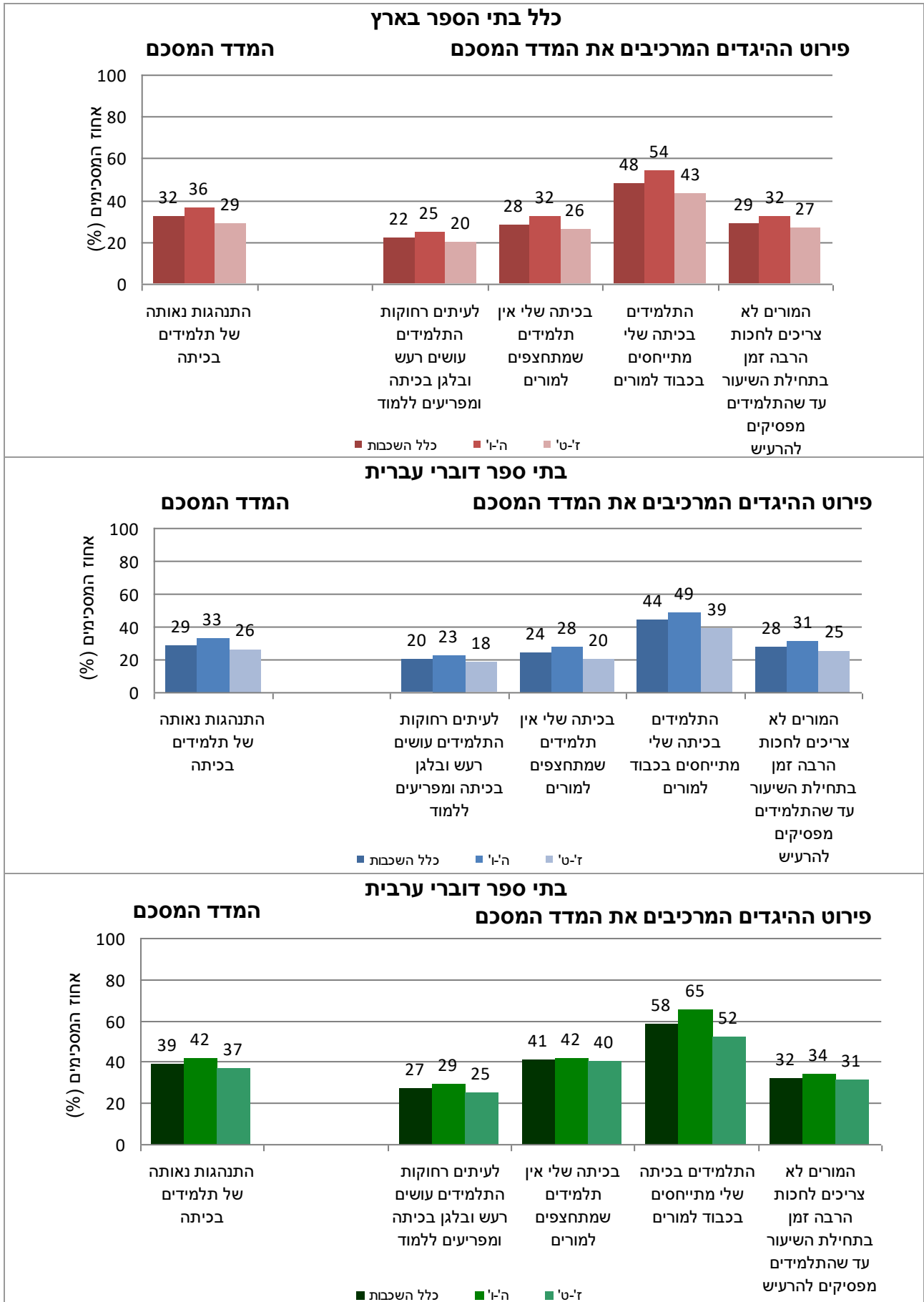
עיון בנתונים בתרשים 4 מעלה כי:

- 32% מהתלמידים מדווחים כי התלמידים בכיתה מתנהגים בצורה נאותה במהלך השיעורים.
- תלמידים בכיתות ה'ו' מדווחים בשיעור גבוה יותר על התנהגות נאותה של תלמידים (36%), בהשוואה לתלמידים בכיתות ז'ט' (29%).
- תלמידים דוברי ערבית מדווחים בשיעור גבוה יותר על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה (39%) בהשוואה לתלמידים דוברי עברית (29%).

השוואה בין השנים

- בהשוואה בין השנים תשס"ח ותשס"ט נרשמה ירידה של 3% בדיווחי התלמידים מכיתות ה'ו' בבתי ספר דוברי עברית, ואילו בקרב תלמידים מכיתות ז'ט' נרשמה עליה בדיווחים אודות התנהגות נאותה של התלמידים בכיתה הן בקרב תלמידים דוברי עברית (+3%) והן בקרב תלמידים דוברי ערבית (+5%).

תרשים 4: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: נתוני המדד המסכם והיגדים

תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם

בתרשים 5 מוצגים נתונים אודות תפיסות התלמידים את רמת הציפיות של המורים מהם להתאמץ ולשפר את הישגיהם בלימודים ואודות ההרגשה שהמורים נותנים להם לגבי יכולתם להצליח בלימודים. לציפיות המורים מהתלמידים נודעת השפעה רבה על ציפיות התלמידים מעצמם, על אמונה ביכולתם ועל ביצועיהם בפועל.

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: ציפיות המורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
"רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
"רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את הישגים שלו בלימודים"
"רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
"רוב המורים נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
"רוב המורים שלי מאמינים ביכולת שלי להצליח בלימודים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם נמצא בנספח 1.1.

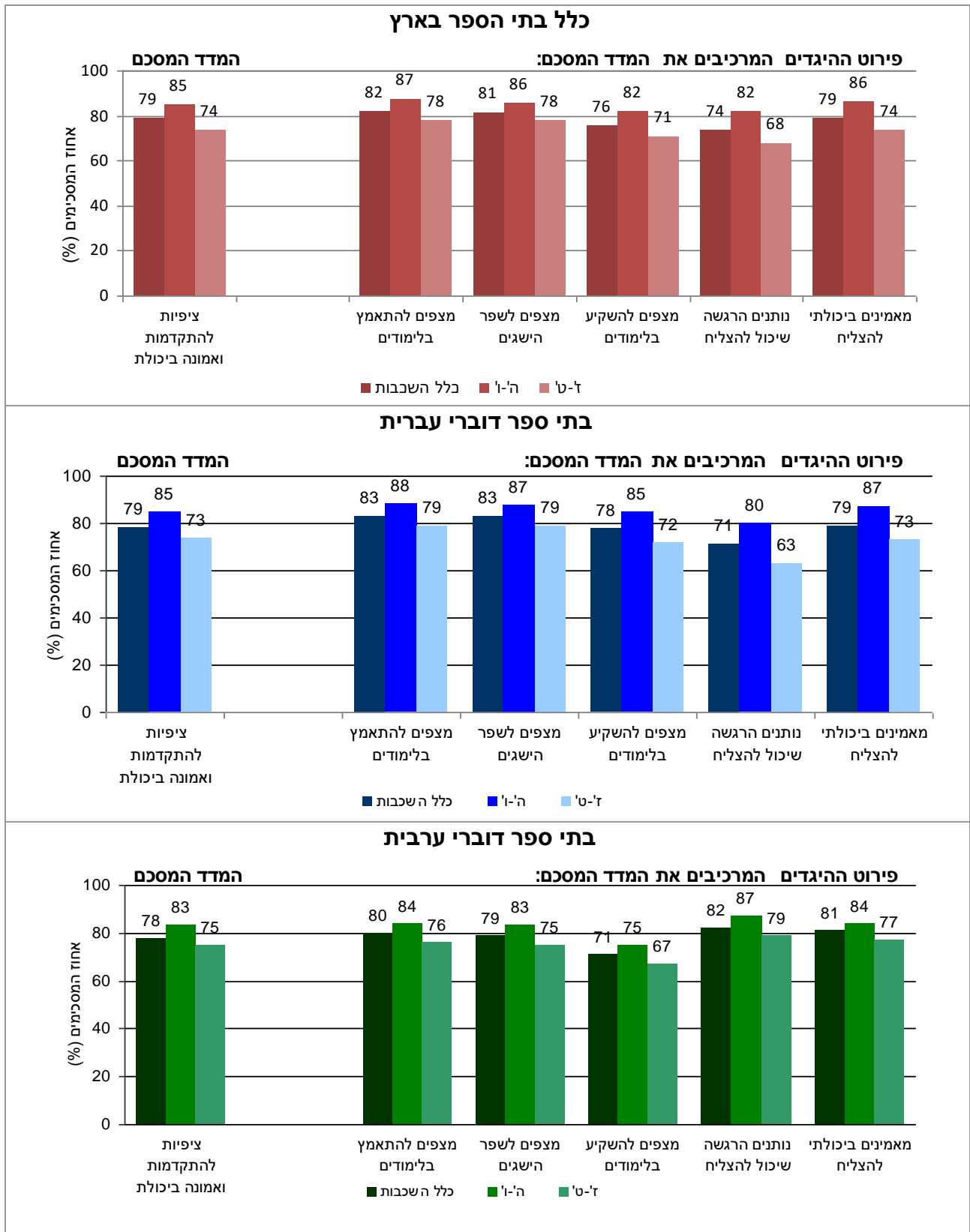
עיון בנתונים בתרשים 5 מעלה כי:

- 79% מהתלמידים חשים כי המורים מצפים מהם להתקדמות בלימודים ומאמינים ביכולותיהם.
- שיעור גדול יותר של תלמידי כיתות ה' ו' מדווחים על ציפיות גבוהות של מורים (85%), בהשוואה לתלמידי כיתות ז' ו'ט' (74%).
- לא נמצא הבדל משמעותי בין תלמידים בבתי ספר דוברי עברית לתלמידים בבתי ספר דוברי ערבית בשיעור המדווחים על ציפיות גבוהות של המורים.

השוואה בין השנים

- בהשוואה בין השנים תשס"ח ותשס"ט לא נמצא שינוי בתפיסות התלמידים לגבי ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים.

תרשים 5: דיווחי התלמידים על ציפיות המורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם: נתוני המדד המסכם וההיגדים

בדיקת שיעורי הבית על ידי המורים

בתרשים 6 מוצגים נתונים אודות תפיסות התלמידים את החשיבות שמייחסים המורים להכנת שיעורי הבית כחלק מתהליכי הלמידה: האם אמנם המורים בודקים את שיעורי הבית שהם נתנו ובאיזו מידה משתמשים בשיעורי הבית ככלי לקידום התלמידים?

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: בדיקה יסודית של שיעורי הבית על ידי מורים
"רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
"רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית שהם נתנו"
"רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
"רוב המורים מבקשים מאיתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם נמצא בנספח 1.1.

עיון בנתונים בתרשים 6 מעלה כי:

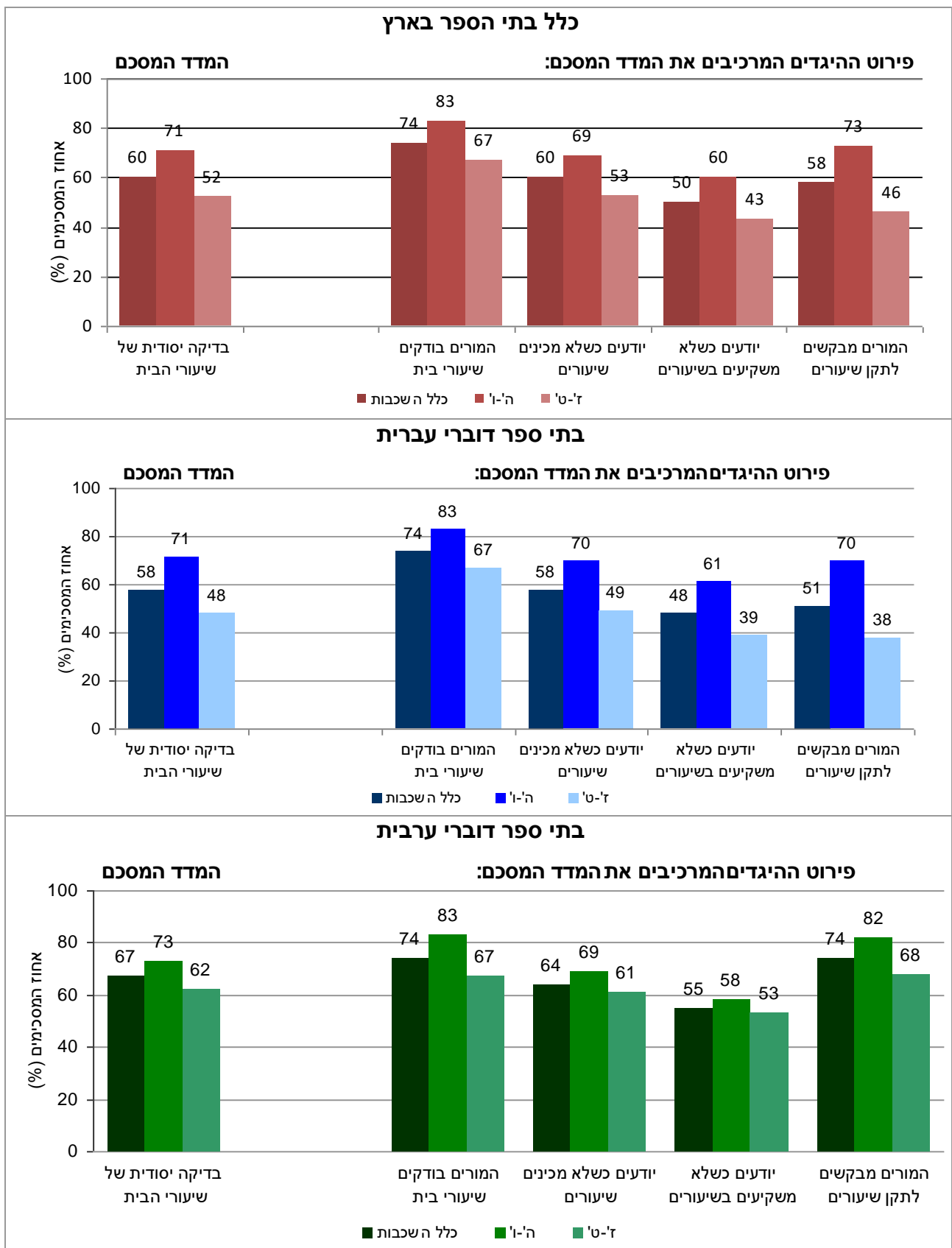
- 60% מהתלמידים מדווחים כי מוריהם בודקים את שיעורי הבית שלהם ביסודיות.
- שיעור התלמידים המדווחים על בדיקת שיעורי הבית על ידי המורים גבוה יותר בקרב תלמידי כיתות ה'ו' (71%) בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט' (52%).
- בהשוואה בין תלמידים מכיתות ה'ו' מבתי ספר דוברי עברית לתלמידי כיתות ה'ו' מבתי ספר דוברי ערבית, נמצא אחוז דומה של תלמידים המדווחים על בדיקה יסודית של שיעורי הבית (כ-70%). לעומת זאת, בקרב תלמידים מכיתות ז'-ט' נמצא פער בין אחוז התלמידים דוברי הערבית המדווחים על בדיקה יסודית של שיעורי בית (62%) לבין התלמידים דוברי העברית (48%) המדווחים על כך.

השוואה בין השנים⁴

- בהשוואה בין השנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט לא נרשם שינוי במדד זה.

⁴ מדד זה חושב באופן זהה בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ולכן ניתן לערוך עיבוד השוואה בשלוש נקודות זמן, ולא רק ב-2 נקודות זמן כפי שהוצג בחלק מהמדדים אחרים בדו"ח זה.

תרשים 6: דיווחי התלמידים על בדיקת שיעורי הבית על ידי המורים: נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו

הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית

בתרשים 7 מוצגת התפלגות דיווחי התלמידים על משך הזמן היומי שהם מקדישים להכנת שיעורי בית. קטגוריות התשובה מופיעות בתרשים.

הסבר על אופן החישוב נמצא בנספח 1.4.

עיון בנתונים בתרשים 7 מעלה כי:

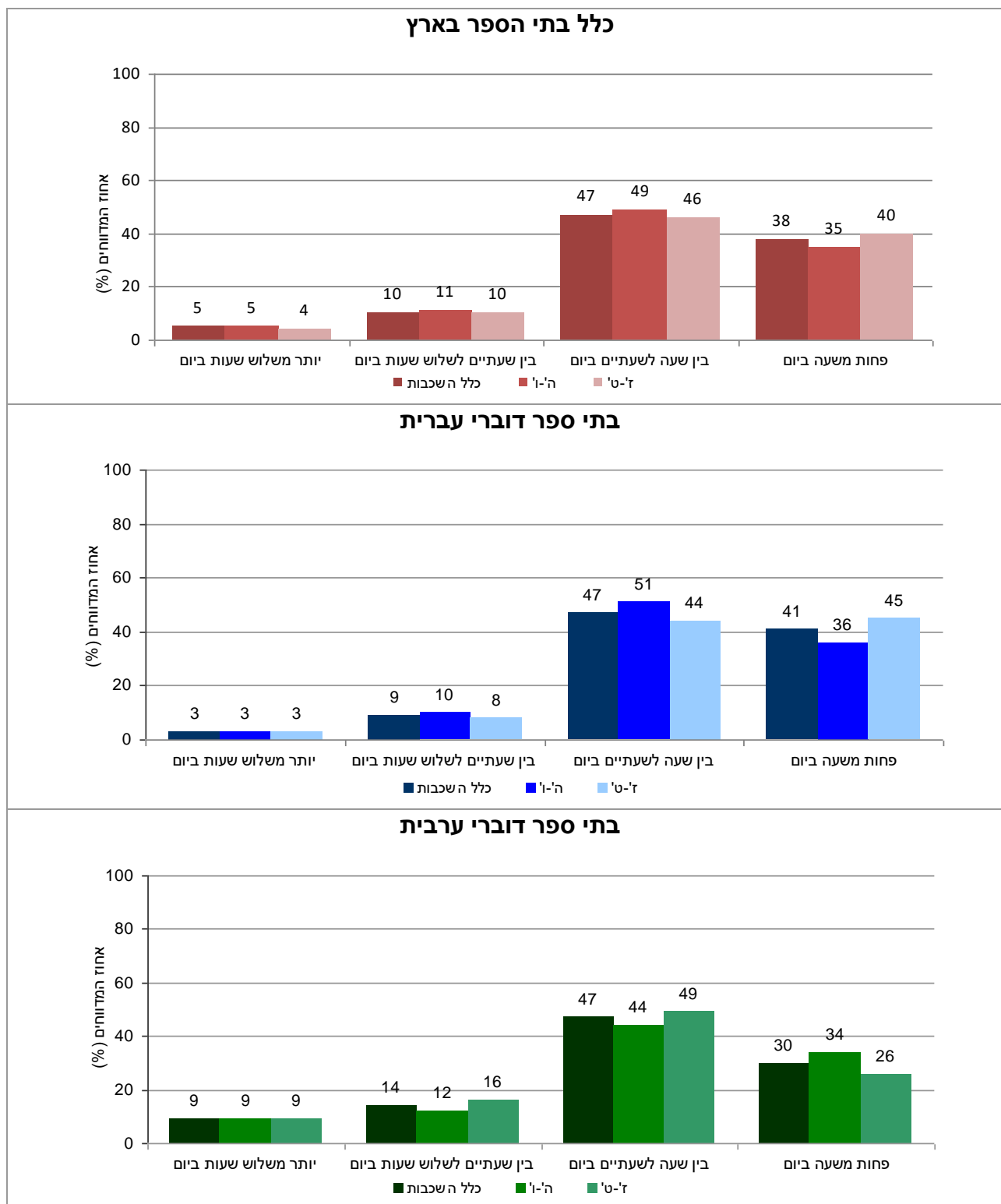
- 38% מהתלמידים מדווחים כי הם מקדישים פחות משעה ביום להכנת שיעורי בית, ו- 47% מדווחים כי הם מקדישים לכך בין שעה לשעתיים ביום.
- תלמידים בכיתות ה'ו' מדווחים כי הם מקדישים יותר שעות ביום להכנת שיעורי בית בהשוואה לתלמידים בכיתות ז'-ט'.
- תלמידים מבתי ספר דוברי ערבית דיווחו כי הם מקדישים יותר שעות ביום להכנת שיעורי בית בהשוואה לדיווחי תלמידים מבתי ספר דוברי עברית.

השוואה בין השנים⁵

- בהשוואה בין השנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט לא נרשם שינוי בדיווחים על משך הזמן היומי המוקדש להכנת שיעורי בית.

⁵ מדד זה חושב באופן זהה בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ולכן ניתן לערוך עבורו השוואה בשלוש נקודות זמן, ולא רק ב- 2 נקודות זמן כפי שהוצג בחלק מהמדדים אחרים בדו"ח זה.

תרשים 7: דיווחי התלמידים (באחוזים) על הזמן המוקדש לשיעורי הבית ביום

היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב

בתרשים 8 מוצגים נתונים אודות היקף התלמידים המסתייעים בשיעורים פרטיים במקצועות הנכללים בבחינות המיצ"ב (אנגלית, לשון/הבעה/עברית, מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה).

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: שיעור התלמידים המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב
"מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
"מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
"מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
"מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם נמצא בנספח 1.3.

עיון בנתונים בתרשים 8 מעלה כי:

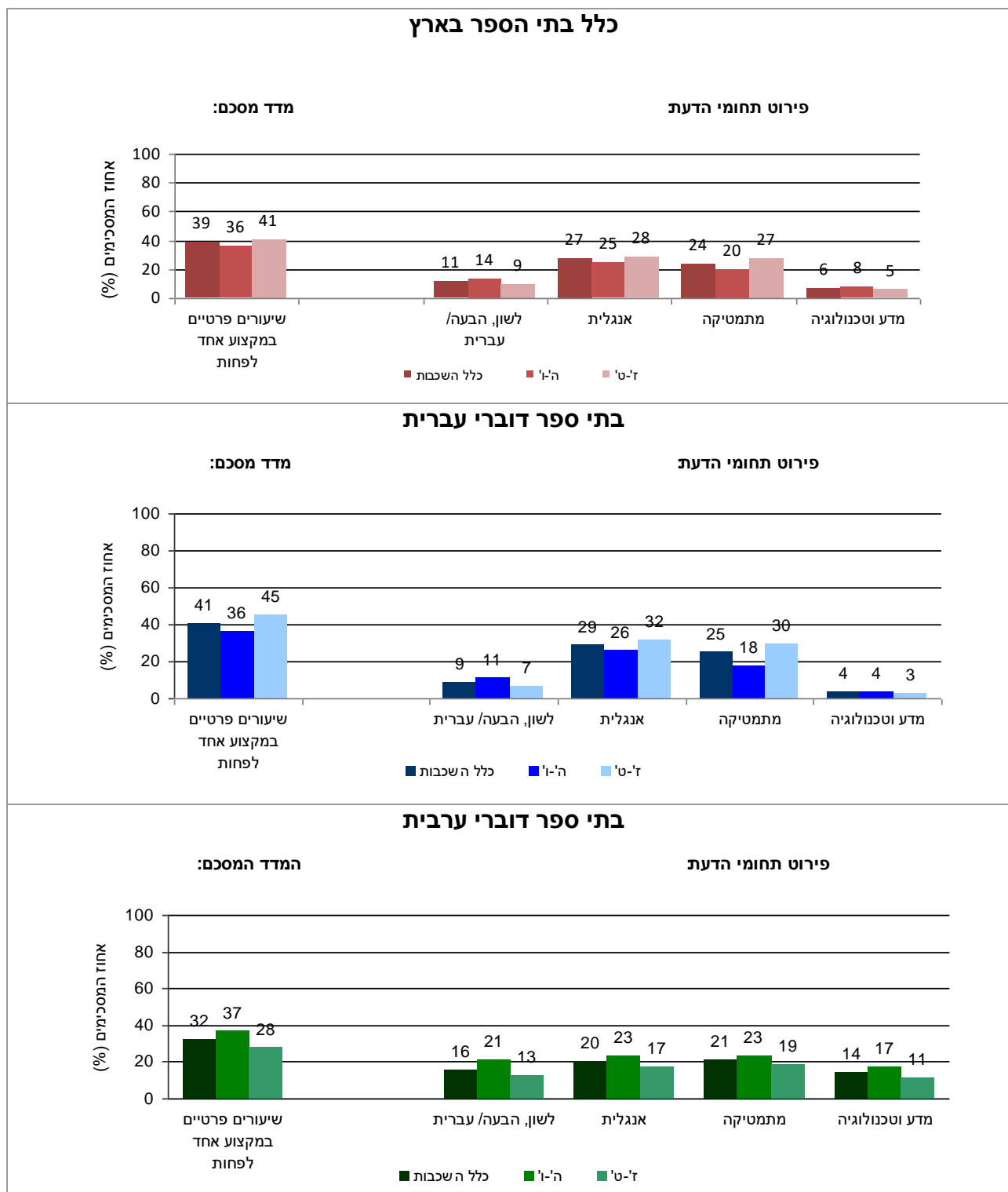
- 39% מכלל התלמידים מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים לפחות במקצוע אחד מתוך מקצועות המיצ"ב. שני המקצועות העיקריים בהם נעזרים התלמידים בשיעורים פרטיים הם אנגלית (27%) ומתמטיקה (24%).
- בבתי ספר דוברי עברית היקף הדיווח על שיעורים פרטיים במתמטיקה ובאנגלית גבוה יותר בקרב תלמידי ז'-ט' בהשוואה לתלמידי ה'-ו', ואילו בלשון/הבעה/עברית ומדע וטכנולוגיה מצטיירת תמונה הפוכה - יותר תלמידי ה'-ו' מדווחים על הסתייעות בשיעורים פרטיים במקצועות אלו בהשוואה לתלמידי ז'-ט'. בבתי ספר דוברי ערבית נמצא כי תלמידי כיתות ה'-ו' מדווחים על הסתייעות רבה יותר בשיעורים פרטיים בכל המקצועות בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט'.
- תלמידים דוברי עברית מדווחים בשיעור גבוה יותר על היעזרות בשיעורים פרטיים מאשר תלמידים דוברי ערבית, ובעיקר הדברים נכונים בחטיבות הביניים, במקצועות מתמטיקה ואנגלית.

השוואה בין השנים⁶

- בקרב תלמידים דוברי ערבית נרשמה ירידה בהיקף הדיווח על הסתייעות בשיעורים פרטיים משנת תשס"ז לתשס"ח (-4%) והמשך מגמת ירידה מתשס"ח לתשס"ט (-2%). מגמת הירידה נרשמה בשתי שכבות הגיל. בקרב תלמידים דוברי עברית לא נרשמו הבדלים משמעותיים בין השנים.

⁶ מדד זה חושב באופן זהה בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ולכן ניתן לערוך עבורו השוואה בשלוש נקודות זמן, ולא רק ב-2 נקודות זמן כפי שהוצג בחלק מהמדדים אחרים בדו"ח זה.

תרשים 8: דיווחי התלמידים (באחוזים) על הסתייעות בשיעורים פרטיים

דיווחי מורים

שביעות הרצון של המורים מבית הספר

בתרשים 9 מוצגים נתונים אודות שביעות רצונם של המורים מעבודת ההוראה, מהעבודה בבית הספר, מהאופן בו מתנהל ביה"ס ומהמאמצים שבית הספר משקיע כדי ליצור סביבה נעימה למורים ולתלמידים ותנאים אופטימאליים לעבודת המורים.

ההיגדים כפי שמופיעים בשאלון

המדד המסכם: שביעות רצון המורים מבית הספר
"את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
"את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" *
"את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי" *
"את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
"בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיתאפשר לי להצליח בעבודתי"

* נוסח היגדים אלו בשאלון היה "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" ו-"את חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי", ולצורך הדיווח בדוח זה נוסחו מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם נמצא בנספח 1.1.

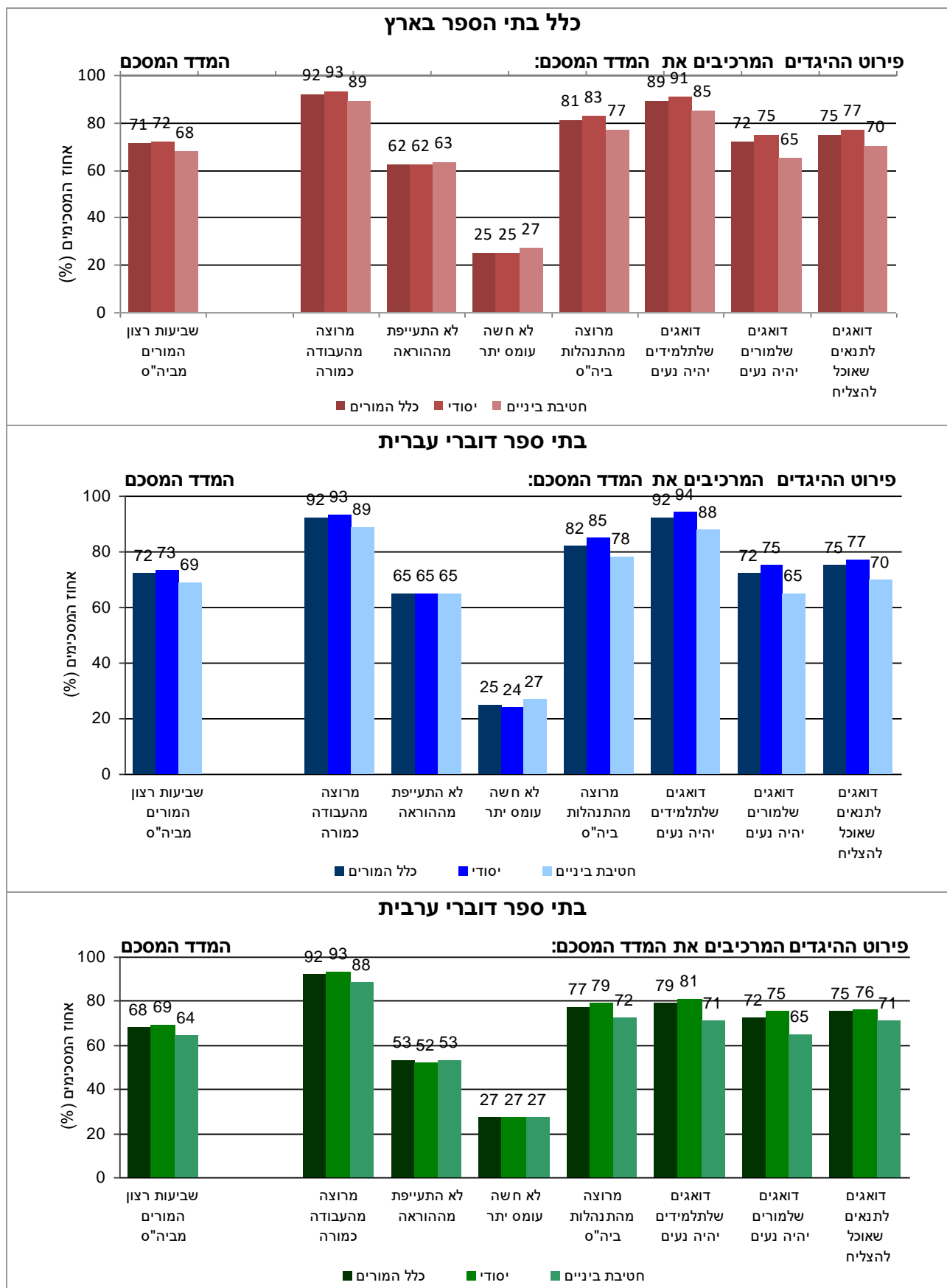
עיון בנתונים בתרשים 9 מעלה כי:

- 71% מהמורים מדווחים על שביעות רצון מעבודתם בבית הספר. התבוננות במרכיבי המדד מעלה שרבים מהמורים, בשני מגזרי השפה ובשתי שכבות הגיל, מדווחים כי הם מרוצים מעבודתם בבית הספר (92%) ומעריכים את מאמצי בית הספר ליצירת אקלים חיובי לתלמידים (89%) ולמורים (72%). בין שני שלישים (דוברי עברית) למחצית (דוברי ערבית) מהמורים מדווחים שלא התעייפו מעבודת ההוראה, אך רק רבע מהמורים מדווחים כי הם אינם חשים עומס יתר בעבודתם.
- מורים בבתי ספר יסודיים מדווחים בשיעור גבוה יותר על שביעות רצון מבית הספר (72%) מאשר מורים בחט"ב (68%).
- מורים מבתי ספר דוברי עברית מדווחים בשיעור גבוה יותר על שביעות רצון (72%) מאשר מורים בבתי ספר דוברי ערבית (68%).

השוואה בין השנים

- בהשוואה בין תשס"ח לתשס"ט נרשמה עלייה קלה בשביעות הרצון בקרב מורים בחטיבות הביניים הן בקרב מורים דוברי ערבית (+2%) והן בקרב מורים דוברי עברית (+3%). לא נרשמו שינויים במדד זה בקרב מורים בבתי ספר יסודיים.

תרשים 9: דיווחי המורים על שביעות רצון מבית הספר: נתוני המדד המסכם וההיגדים

סיבות שמורים מייחסים לחוסר הצלחה של תלמידים בלימודים

הנתונים להלן מתייחסים לסיבות אותן מייחסים מורים לחוסר הצלחה של תלמידים. במסגרת הראיונות, התבקשו המורים לדרג את הסיבות העיקריות, לדעתם, הגורמות לתלמידים להגיע להישגים נמוכים בלימודיהם. הסיבות האפשריות שהוצגו בפניהם: רקע חברתי-כלכלי נמוך של התלמידים, חוסר השקעה של תלמידים בלימודים, יכולות נמוכות של תלמידים, היעדר ידע של מורים או של ביה"ס כיצד להתמודד עם קשיי התלמידים וחוסר השקעה ותמיכה מצד הורי התלמידים.

בתרשים מס' 10 מוצג דירוג הסיבות שמורים מייחסים להישגים נמוכים של תלמידים בלימודים.

הסבר על אופן חישוב הנתונים נמצא בנספח 1.5.

עיון בנתונים בתרשים 10 מעלה כי:

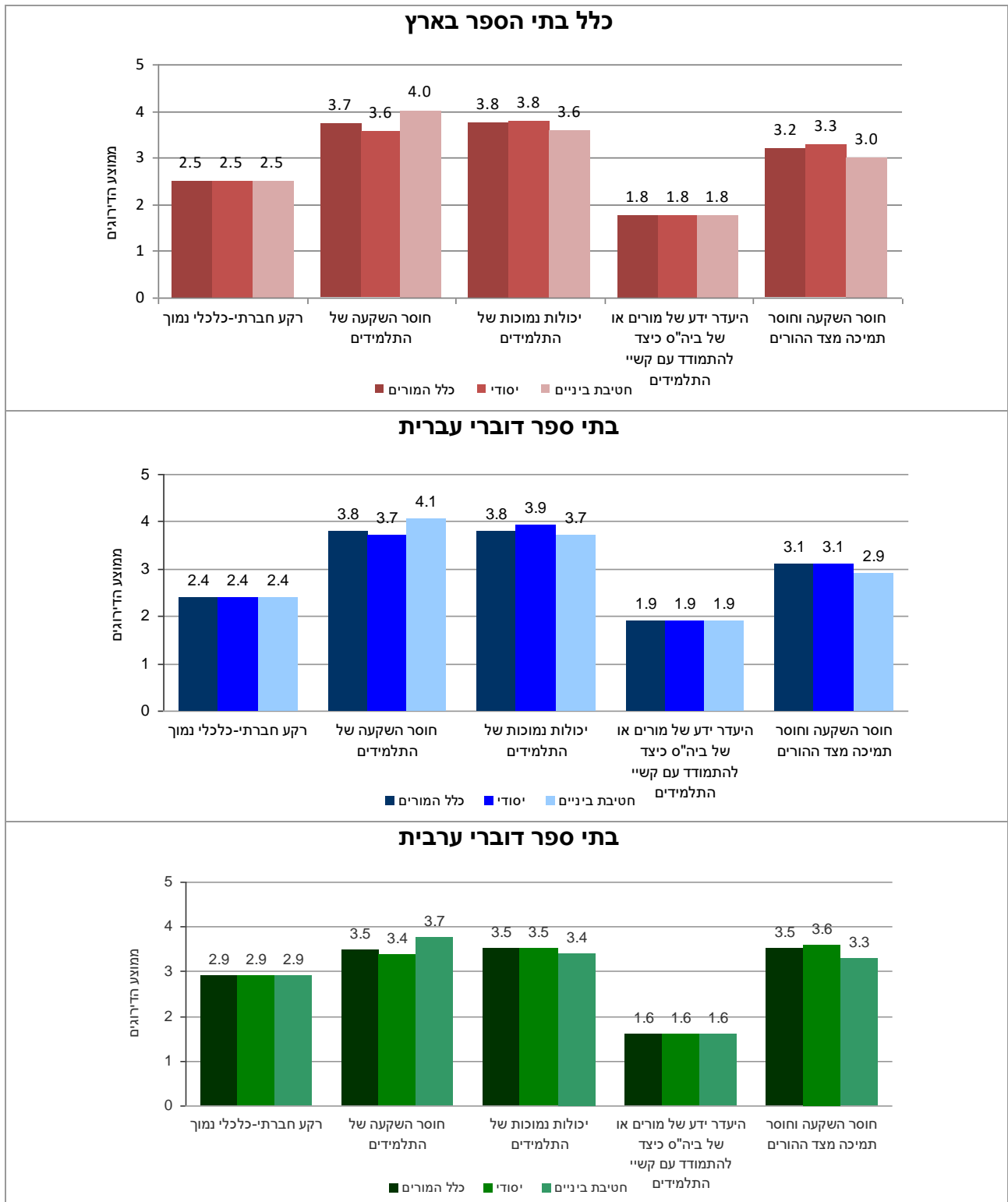
- שתי הסיבות העיקריות שמורים מסבירים בעזרתן הישגים נמוכים של התלמידים קשורות בתלמידים עצמם: יכולות נמוכות של התלמידים או חוסר השקעה בלימודים.
- נמצאו דפוסי השבה מעט שונים בין מורים המלמדים בבתי ספר דוברי עברית לבין עמיתיהם המלמדים בבתי ספר דוברי ערבית: בעוד שהראשונים מייחסים הישגים נמוכים של תלמידים בעיקר לחוסר השקעה של התלמידים בלימודים ו/או ליכולות נמוכות של התלמידים, הרי שהאחרונים בחרו גם בחוסר ההשקעה ובחוסר תמיכה מצד הורי התלמידים כסיבה מרכזית נוספת להישגים נמוכים בלימודים.
- הסבר המייחס הישגים נמוכים של תלמידים למורים עצמם או לבית הספר ("היעדר ידע של מורים או של ביה"ס כיצד להתמודד עם קשיי התלמידים") דורג על ידי מורים מעטים מאד, מכל מגזרי השפה ומכל שכבות הגיל, כסיבה עיקרית המסבירה הישגים נמוכים של תלמידים.

השוואה בין השנים⁷

בהשוואה בין השנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט לא נרשם שינוי במדד זה.

⁷ מדד זה חושב באופן זהה בשנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט, ולכן ניתן לערוך עבורו השוואה בשלוש נקודות זמן, ולא רק ב- 2 נקודות זמן כפי שהוצג בחלק מהמדדים אחרים בדו"ח זה.

תרשים 10: דיווחי המורים על הסיבות שהמורים מייחסים לחוסר הצלחת תלמידים בלימודים: ממוצעי הדירוגים

דיווחי תלמידים

• תמונת מצב כללית

- **אקלים בית ספרי:** 69% מהתלמידים מדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר, אך רק מחצית מהתלמידים מדווחים על יחסים של קרבה ואכפתיות עם מוריהם ו- 32% מהתלמידים מדווחים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה. 13% מהתלמידים מדווחים כי במהלך החודש שקדם להעברת השאלונים הופעלה כלפיהם אלימות מסוג כלשהו מצד תלמידים אחרים.

- **סביבה פדגוגית:** 79% מהתלמידים חשים כי המורים מצפים מהם להתקדם בלימודים ומאמינים ביכולותיהם. 39% מהתלמידים מדווחים על הסתייעות בשיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות, כאשר המקצועות בהם נעשה השימוש הנרחב ביותר בשיעורים פרטיים הם אנגלית (27% מכלל התלמידים) ומתמטיקה (24% מכלל התלמידים). 60% מהתלמידים מדווחים על בדיקה יסודית וקפדנית של מוריהם את שיעורי הבית שהם נותנים, כאשר 38% מהתלמידים מדווחים כי הם מקדישים פחות משעה ביום להכנת שיעורי בית, ו- 47% מדווחים כי הם מקדישים לכך בין שעה לשעתיים ביום.

• השוואה בין שכבות הגיל - בהשוואה בין שכבות הגיל עולה כי:

- שיעור גבוה יותר של תלמידי כיתות ה'ו' מאשר מקרב תלמידי כיתות ז'-ט', מדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר, על יחסים טובים עם המורים, על התנהגות נאותה של התלמידים, על ציפיות גבוהות של מורים מהתלמידים להתקדמות בלימודים, על הקדשה של זמן רב יותר להכנת שיעורי הבית ועל בדיקתם על ידי המורים.

- מאידך, יותר תלמידי כיתות ה'ו' מדווחים על מעורבות במקרי אלימות מאשר תלמידי כיתות ז'-ט'.

- כמו כן נמצא כי בבתי ספר דוברי עברית יותר תלמידי ז'-ט' מדווחים על הסתייעות בשיעורים פרטיים במתמטיקה ובאנגלית מאשר תלמידי ה'ו'. ממצא שונה נמצא בבתי ספר דוברי הערבית: יותר תלמידים מכיתות ה'ו' מדווחים על הסתייעות בשיעורים פרטיים מאשר תלמידי ז'-ט' (בכל ארבעת מקצועות המיצ"ב).

• השוואה בין תלמידים דוברי עברית לתלמידים דוברי ערבית:

- שיעור גבוה יותר של תלמידים דוברי ערבית מדווחים על יחסים חיוביים עם המורים ועל התנהגות נאותה של התלמידים בכיתה. בנוסף, תלמידים דוברי ערבית מדווחים כי הם מקדישים יותר שעות ביום להכנת שיעורי בית בהשוואה לדיווחי תלמידים דוברי עברית.

- תלמידים בחטיבות ביניים דוברות ערבית מדווחים על בדיקה יסודית של שיעורי הבית על ידי מוריהם בשיעור גבוה יותר מאשר בקרב תלמידים בחטיבות ביניים דוברות עברית.

- שיעור גבוה יותר של תלמידים דוברי ערבית מדווחים כי היו מעורבים במקרי אלימות חמורה ועקיפה בהשוואה לדיווחי תלמידים דוברי עברית. לעומת זאת, שיעור גבוה יותר של תלמידים דוברי ערבית מדווחים כי היו מעורבים באירועי אלימות כגון דחיפות ומכות בהשוואה לדיווחי תלמידים דוברי עברית.

- תלמידים דוברי עברית בכיתות ז'-ט' דיווחו על שיעור גבוה יותר של הסתייעות בשיעורים

פרטיים, בהשוואה לתלמידים דוברי ערבית באותן שכבות גיל, בעיקר במקצועות המתמטיקה והאנגלית.

- בשאר המדדים לא נמצאו הבדלים משמעותיים בין דיווחי תלמידים דוברי ערבית לדיווחי תלמידים דוברי ערבית.

• השוואה בין השנים -

- בקרב תלמידים דוברי ערבית, נמצאה ירידה קלה של 2% בין תשס"ח לתשס"ט בשיעור המדווחים על יחסים חיוביים עם המורים.

- בקרב תלמידים דוברי ערבית, נרשמה ירידה קלה של 2% בשיעור המדווחים על הסתייעות בשיעורים פרטיים.

- בקרב תלמידים דוברי ערבית מכיתות ה'ו' נרשמה ירידה של 3% בדיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה בין תשס"ח לתשס"ט. בקרב תלמידים מכיתות ז'-ט' נרשמה עליה בהיקף הדיווחים על התנהגות נאותה של התלמידים בכיתה הן בקרב תלמידים דוברי ערבית (+3%) והן בקרב תלמידים דוברי ערבית (+5%).

- בשאר המדדים לא נמצאו הבדלים משמעותיים בין השנים תשס"ח לתשס"ט.

דיווחי מורים

שביעות רצון של המורים מבית הספר

- 71% מהמורים מדווחים על שביעות רצון מביה"ס - הרוב הגדול מרוצים מעבודתם בבית הספר וחשים כי מושקעים מאמצים ביצירת סביבה נעימה לתלמידים ולמורים.

- רוב המורים מרוצים מהתנהלות ביה"ס (81%) ומהמאמצים שמשקיע בית הספר כדי להנעים את שהות המורים (72%) ולספק להם תנאים שיאפשרו להם להצליח (75%).

- עם זאת, רק רבע מהמורים סבורים שעומס העבודה המוטל עליהם אינו כבד מדי.

- שביעות הרצון של המורים גבוהה יותר בקרב מורים בבתי ספר יסודיים (בהשוואה למורי חט"ב) ובקרב מורים בבתי ספר דוברי ערבית (בהשוואה לעמיתיהם מבתי ספר דוברי ערבית).

- בהשוואה בין תשס"ח לתשס"ט נרשמה עלייה קלה בשביעות הרצון בקרב מורים בחטיבות הביניים הן במגזר דוברי הערבית (+2%) והן במגזר דוברי הערבית (+3%). לא נרשמו שינויים במדד זה בקרב מורים בבתי ספר יסודיים.

סיבות שמורים מייחסים לחוסר הצלחת תלמידים בלימודים

- שתי הסיבות העיקריות אותן מייחסים מורים לחוסר הצלחה של תלמידים קשורות לתלמידים עצמם: חוסר השקעה בלימודים או יכולות נמוכות.

- מורים בבתי ספר דוברי ערבית בחרו גם בחוסר ההשקעה ובחוסר תמיכה מצד הורי התלמידים כסיבה מרכזית נוספת להישגים נמוכים בלימודים.

- בהשוואה בין השנים תשס"ז, תשס"ח ותשס"ט לא נרשם שינוי במדד זה.

נספחים : אופן חישוב מדדים מסכמים ונתוני האקלים

1.1 אופן חישוב המדדים:

"תחושה כללית כלפי בית הספר"
"יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים"
"התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה"
"צ'פיות המורים מתלמידיהם ואמנה ביכולתם"
"הדיקה וסודיות של שיצורי הבית על ידי המורים"
"שיצור הרצון של המורים מבית הספר"

על מנת לחשב את המדד המסכם הוצגו מספר היגדים המתארים היבטים שונים בנושא זה. התלמידים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצרכי הדיווח על הממצאים, סווגו המשיבים אשר ציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד. המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים השונים המתארים את הנושא. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל 100.

1.2 אופן חישוב המדד "מצורבות באירוצי אלימות"

בהיגדים המתייחסים למעורבות תלמידים באירועי אלימות התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכיחות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקש התלמיד לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: 1- "אף פעם", 2- "פעם או פעמיים", 3- "שלוש פעמים או יותר". לצרכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 או 3) כמדווחים על האירוע, ושיעורם (באחוזים) מוצג בתרשימים שבהמשך. המדד המסכם של מעורבות באירועי אלימות הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על אירועי האלימות המתוארים בהיגדים השונים, והוא נע בין 0 ל-100.

1.3 אופן חישוב המדד "שיצור התלמידים המקבלים שיצור פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב"

הנשאלים התבקשו לציין האם הם מקבלים שיעורים פרטיים עבור כל אחד מהמקצועות על סולם בן 3 דרגות (1) בכלל לא (2) מדי פעם (3) באופן קבוע. לצרכי דיווח, סווגו המשיבים אשר ציינו את 2 הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 ו-3) כ"מדווחים" וחושב שיעורם (באחוזים).

בשונה מחישוב שאר המדדים המסכמים בדוח, המדד בנושא זה הוא שיעור התלמידים (באחוזים) המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל 100.

1.4 אופן חישוב שיצורי המדווחים על הזמן המוקדש לשיעורי הבית

כדי לבחון את משך הזמן המוקדש לשיעורי הבית, התבקשו התלמידים לציין כמה שעות ביום הם מקדישים להכנתם, וזאת מבין ארבע אפשרויות תשובה (פחות משעה, בין שעה לשעתיים, בין שעתיים לשלוש ויותר משלוש שעות).

1.5 אופן חישוב נתוני הסיבות שאוריס מייחסים להישגיהם הנמוכים של תלמידים

כדי לבדוק מהן הסיבות שהמורים מייחסים להישגיהם הנמוכים של תלמידים, הוצגו להם חמש סיבות אפשריות להישגים נמוכים: רקע חברתי-כלכלי נמוך, חוסר השקעה של תלמידים, יכולות נמוכות של תלמידים, היעדר ידע של מורים או של ביה"ס כיצד להתמודד עם קשיי התלמידים, חוסר השקעה ותמיכה מצד הורי התלמידים.

המורים התבקשו לדרג את הסיבות לפי מידת השפעתן על קשייהם הלימודיים של התלמידים, מהסיבה בעלת ההשפעה הגדולה ביותר (5) ועד לסיבה בעלת ההשפעה הקטנה ביותר (1). בעבור כל אחת מהסיבות חושב ממוצע הדירוגים שנתנו לה המורים. הדירוג הממוצע נע בין 1 ל-5, דהיינו: ככל שהדירוג הממוצע גבוה יותר, כך דורגת סיבה זו כסיבה מרכזית יותר לחוסר הצלחה של תלמידים.

